

Sygn. akt IV Pa 30/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 października 2014r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący : SSO Jacek Witkowski (spr.)

Sędziowie : SO Elżbieta Wojtczuk

SO Katarzyna Antoniak

Protokolant : st.sekr.sądowy Marzena Mazurek

po rozpoznaniu w dniu 28 października 2014 r. w Siedlcach

na rozprawie

sprawy z powództwa P. G.

przeciwko Zespołowi Szkół Nr (...) z oddziałami integracyjnymi w S.

o ustalenie istnienia stosunku pracy

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Siedlcach IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia (...)

I. zmienia zaskarżony wyrok i oddala powództwo,

II. zasądza od powódki P. G. na rzecz pozwanego Zespołu Szkół Nr (...) z oddziałami integracyjnymi w S. kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje.

Sygn. akt IV Pa 30/14

UZASADNIENIE

W pozwie z (...) skierowanym przeciwko pozwanemu Zespołowi Szkół Nr (...) z oddziałami integracyjnymi w S. pełnomocnik powódki P. G. domagał się ustalenia, że od 1 września 2010r. powódkę łączy z pozwanym stosunek pracy na czas nieokreślony oraz zasądzenia od pozwanego na rzecz powódki kosztów procesu według norm prawem przepisanych.

W odpowiedzi na pozew pełnomocnik pozwanego wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W toku procesu strony popierały swoje stanowiska.

Wyrokiem z (...). Sąd Rejonowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w punkcie I ustalił, że powódkę P. G. łączy z pozwanym Zespołem Szkół Nr (...) z oddziałami integracyjnymi w S. od 1 września 2010r. umowa

o pracę na czas nieokreślony; w punkcie II zasądził od pozwanego Zespołu Szkół Nr (...) z oddziałami integracyjnymi w S. na rzecz powódki P. G. kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Orzeczenie swoje Sąd Rejonowy oparł na następujących ustaleniach:

W Zespole Szkół Nr (...) z oddziałami integracyjnymi w S. zatrudniona jest nauczycielka A. R.. W roku szkolnym 2009/2010 przebywała na urlopie wychowawczym, który pierwotnie miał trwać do 31 sierpnia 2010r. W projekcie arkusza organizacyjnego na rok szkolny 2010/2011 sporządzonym 30 kwietnia 2010r. A. R. miała przyznane 20 godzin pedagoga wspomagającego i 2 godziny rewalidacji. 7 czerwca 2010r. A. R. złożyła podanie o przedłużeniu urlopu wychowawczego na okres od 1 września 2010r. do 31 sierpnia 2011r. i uzyskała zgodę pracodawcy. W związku z tą sytuacją pracodawca rozpoczął poszukiwania osoby mogącej zastąpić A. R.. 26 sierpnia 2010r. P. G. złożyła podanie o przyjęcie jej do pracy na stanowisko nauczyciela wspomagającego w klasie IV. Dyrektor wyraziła na nie zgodę proponując zatrudnienie w pełnym wymiarze czasu pracy na czas określony do 31 sierpnia 2011r. w zastępstwie za A. R.. Pod koniec sierpnia 2010r. A. R. zadeklarowała chęć powrotu do pracy od 1 września 2010r., na co dyrektor wyraziła zgodę. 1 września 2010r. P. G. zawarła z Zespołem Szkół Nr (...) z oddziałami integracyjnymi w S. umowę o pracę na czas określony od 1 września 2010r. do 31 sierpnia 2011r. na stanowisku nauczyciela – pedagoga wspomagającego. 1 września 2010r. dyrektor Zespołu Szkół Nr (...) z oddziałami integracyjnymi w S. nadała P. G. stopień nauczyciela kontraktowego. Od 1 września 2010r. zarówno P. G., jak i A. R. świadczyły pracę w Zespole Szkół Nr (...) z oddziałami integracyjnymi w S.. W projekcie arkusza organizacyjnego na rok szkolny 2010/2011 sporządzonym 10 września 2010r. i ostatecznie zatwierdzonym przez organ prowadzący została uwzględniona P. G. (wtedy z domu N.) w zastępstwie za A. R. z następującym przydziałem godzin: 20 godzin pedagoga wspomagającego, 2 godziny rewalidacji oraz 6 godzin języka angielskiego. Ostatecznie A. R. świadczyła pracę przez 3 miesiące do listopada 2010r., po czym zaczęła chorować, urodziła drugie dziecko i do chwili obecnej przebywa na urlopie wychowawczym. P. G. zawarła z Zespołem Szkół Nr (...) z oddziałami integracyjnymi w S. jeszcze dwie umowy o pracę na czas określony od 1 września 2011r. do 31 sierpnia 2012r. oraz od 1 września 2012r. do 31 sierpnia 2013r.

W ocenie Sądu Rejonowego powództwo jest uzasadnione, a żądanie powódki dotyczące ustalenia istnienia stosunku pracy na czas nieokreślony znalazło oparcie w treści 189 kpc.

Sąd uznał, że powódka wykazała istnienie interesu prawnego do wytoczenia powództwa o ustalenie istnienia stosunku pracy na czas nieokreślony wskazując, że jest jej to potrzebne do kontynuowania stosunku pracy. Jak bowiem wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z 4.10.2013r. (I PZP 3/13, Biul. SN 2013/10/24), który to pogląd Sąd w całości podziela, „W wypadku zawarcia z nauczycielem kontraktowym umowy o pracę na czas określony przy braku ustawowych przesłanek z art. 10 ust. 7 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (jednolity tekst: Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 ze zm.), po wręczeniu nauczycielowi świadectwa pracy oraz odmowie dopuszczenia go do pracy wskutek błędnego uznania przez pracodawcę, że umowa o pracę rozwiązała się z upływem czasu, na jaki była zawarta, nauczyciel może żądać ustalenia istnienia stosunku pracy (art. 189 kpc).

W ocenie Sądu Rejonowego pozwany nie wykazał, aby zawierając z powódką umowę o pracę 1 września 2010r. działał w warunkach przewidzianych przez art. 10 ust. 7 KN. Powódka była zaplanowana do zatrudnienia na czas zastępstwa nieobecnego nauczyciela, a konkretnie A. R.. W wyniku zgody dyrektor pozwanego na powrót do pracy A. R. od 1 września 2010r. zaczęły świadczyć na rzecz pozwanego pracę zarówno powódka, jak i A. R..

Tymczasem zastępstwo nieobecnego nauczyciela w rozumieniu art. 10 ust. 4 KN występuje w przypadku jego czasowej nieobecności, związanej z okresowym zwolnieniem od pracy i przewidywanym powrotem do jej wykonywania (por. wyrok Sądu Najwyższego z 1.07.1998r., I PKN 222/98, OSNP 1999/15/483). W uzasadnieniu tego orzeczenia Sąd Najwyższy zawarł także wskazówkę, że badanie istnienia wyjątków pozwalających na zawarcie umowy na czas określony powinno się odbywać na datę jej zawarcia, a ewentualny stan faktyczny zaistniały później nie ma już znaczenia dla tej oceny. Na dzień zawarcia z powódką umowy o pracę nauczyciel, którego miała zastępować, nie był nieobecny w pracy, lecz pracę tę świadczył. Pozwany nie wykazał także, aby powódka zastępowała jakiegoś innego,

nieobecnego nauczyciela. Zatem brak było przesłanek do uznania, że zawarcie z powódką 1 września 2010r. umowy o pracę na czas określony było podyktowane zastępstwem nieobecnego nauczyciela.

Od wyroku tego apelację złożyła strona pozwana zaskarżając go w całości i wnosząc o jego zmianę i ustalenie, że między powódką a pozwanym nie istnieje nieterminowy stosunek pracy oraz o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów procesu wg norm przepisanych ewentualnie o uchylenie w całości wyroku Sądu Rejonowego w Siedlcach i przekazanie mu sprawy do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów procesu wg norm przepisanych.

Zaskarżonemu wyrokowi skarżący zarzucił:

1) Rażąco naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

a. Art. 10 ust. 7 Karty Nauczyciela poprzez jego niezastosowanie i uznanie przez Sąd I instancji, iż strony łączył stosunek pracy zawarty na czas nieokreślony podczas, gdy przepis ten powinien mieć zastosowanie w niniejszym postępowaniu za względu na przesłanki charakterystyczne dla umowy o pracę z nauczycielem kontraktowym, umożliwiające zatrudnienie na czas określony, tj. zaistnienie potrzeb organizacyjnych nauczania, a także konieczności zastępstwa nieobecnego nauczyciela;

b. Art. 5 kc poprzez jego nieuwzględnienie, podczas gdy zapis ten powinien mieć zastosowanie w przedmiotowej sprawie ze względu na wykorzystywanie przez powódkę swojego prawa w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego i w związku z tym nadużyciem takie działanie nie powinno korzystać z ochrony;

2) Rażąco naruszenie przepisów postępowania cywilnego, tj.:

a. Art. 233§1 kpc poprzez brak wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz dokonanie dowolnych ustaleń prowadzących do przyjęcia, iż strony były związane nieterminowym stosunkiem pracy;

b. Art. 328§2 kpc poprzez zaniechanie wskazania przyczyn, dla których Sąd odmówił części dowodów wiarygodności i mocy dowodowej.

W uzasadnieniu pełnomocnik pozwanego podnosił, że powódka została zatrudniona w zastępstwie za nauczycielkę A. R. i powinno się w niniejszej sprawie zastosować przepis art. 10 ust. 7 Karty Nauczyciela. Sam Sąd Rejonowy nie dał wiary zeznaniom powódki, iż nie wiedziała, że jest zatrudniona na zastępstwo innego nauczyciela. Dalej podnosił m.in., że powódka była zatrudniona w oparciu o trzy umowy na czas określony w okresie od (...). W przypadku zaistnienia potrzeby zatrudnienia wynikającej z zastępstwa nieobecnego nauczyciela lub organizacji nauczania, wyłączone jest stosowanie art. 25¹ kp. Skarżący wskazał też, że powódka składała podania o przedłużenie umów o pracę, a zatem wiedziała, że umowa zawarta 1 września 2010r. była umową terminową, co Sąd I instancji całkowicie pominął. Nadto podniesione zostało, że postępowanie powódki jest niezgodne z zasadami współżycia społecznego, bowiem dyrektor szkoły nadała jej stopień nauczyciela kontraktowego, aby pomóc jej w dalszej pracy zawodowej, a nie po to, by zatrudnić ją na stałe. Roszczeniu powódki nie towarzyszyło żądanie przywrócenia do pracy lub odszkodowania, co powoduje wątpliwości co do zasadności samego istnienia zaskarżonego wyroku. Dalej pełnomocnik podniósł, że nie ma możliwości wykonania wyroku, bowiem nie ma wolnych etatów i powódka nie ma możliwości powrotu do pracy u pozwanej (k. 109-115).

W odpowiedzi na apelację pełnomocnik powódki wnosił o jej oddalenie jako bezzasadnej i zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego za II instancję wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu podnosił, że w dniu zawarcia z powódką umowy o pracę, nie istniały przesłanki wynikające z art. 10 ust. 7 Karty Nauczyciela, tj. potrzeba wynikająca z organizacji nauczania lub konieczność zapewnienia zastępstwa. Pisma powódki odnośnie przedłużenia umowy na kolejny rok są prawnie indyferentne. Powołując się na uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z 1 lipca 1998r. sygn. akt I PKN 222/98 podnosił, że ustalenie wyjątku dla zasady

zatrudnienia nauczyciela na czas nieokreślony musi być badane na datę zawarcia umowy o pracę, a stan faktyczny zaistniały później nie ma znaczenia. Twierdził, że na datę zawarcia pomiędzy stronami umowy nie istniały przesłanki dla zatrudnienia powódki na czas określony. Dalej argumentował, że zarzuty podniesione w apelacji są bezpodstawne (k. 128-129).

Na rozprawie apelacyjnej pełnomocnicy stron popierali swoje stanowiska procesowe.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja okazała się uzasadniona. Sąd I instancji prawidłowo ustalił stan faktyczny, lecz wyciągnął błędne wnioski. Niezależnie od zarzutów podnoszonych na rozprawie, w ocenie Sądu Okręgowego naruszony został przez Sąd I instancji art. 233 § 1 kpc. W swoich ustaleniach Sąd Rejonowy był niekonsekwentny. Z jednej strony ustalił, że nie budzi wątpliwości, że powódka była zatrudniona na zastępstwo za A. R., a w dalszej części przedstawił wywody, bazując na kanwie wyroku Sądu Najwyższego z 1 lipca 1998r., I PKN 222/98, że w dacie 1 września 2010r. A. R. równoległe podjęła zatrudnienie. Sąd uznał, że skoro powódka i A. R. podjęły pracę od tej daty, to nie było zastępstwa. Zdaniem Sądu Okręgowego zabrakło tutaj szerszej oceny, bo z ustaleń, które Sąd poczynił częściowo, ale które nie znalazły wyrazu w uzasadnieniu wynika, że A. R. na krótko powróciła do pracy, ale nie do czynności, które wykonywała pierwotnie, czyli nauczyciela w klasie IV integracyjnej, tylko w klasie I Gimnazjum. Końcowe wnioski Sąd Rejonowy wyciągnął błędne. Powódka ewidentnie była zatrudniona na zastępstwo, jakkolwiek nie było to wprost sformułowane w kolejnych umowach o pracę. W arkuszach organizacyjnych szkoły na kolejne lata powódka była ujmowana w zastępstwie A. R.. Ocena prawa materialnego, tj. art. 10 ust. 7 Karty Nauczyciela, czy przesłanki, o których mowa w tym przepisie, były spełnione czy nie, ma kluczowe znaczenie. Zdaniem Sądu Okręgowego Sąd I instancji błędnie przyjął, że art. 10 ust. 7 KN został naruszony. W ocenie Sądu Okręgowego wystąpiła przesłanka zastępstwa nieobecnego nauczyciela i trzecia umowa o pracę zawarta pomiędzy stronami wygasła z dniem 31 sierpnia 2013r. Skutkiem takiej oceny jest to, że roszczenie powódki o ustalenie istnienia stosunku pracy nie znajduje usprawiedliwionych podstaw faktycznych i prawnych. Reasumując Sąd Okręgowy przyjął, iż apelacja strony pozwanej była uzasadniona i w związku z tym, na podstawie art. 386 § 1 kpc, zmienił zaskarżony wyrok i oddalił powództwo.

O kosztach postępowania Sąd rozstrzygnął na podstawie art. 98 § 1 kpc i § 11 ust. 1 pkt 3 i § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013r. poz. 490).